

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
Інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

/ В. о. директора інституту

Економіки та менеджменту

В. о. Дзьоба О. Г. Дзьоба

«15» 09 2018 року

Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань

07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва)

спеціальність

072 фінанси, банківська справа та страхування
(шифр і назва)

спеціалізація

_____ (назва)

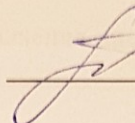
вид дисципліни

обов'язкова
обов'язкова /вибіркова

Додаткова програма дисципліни «Основи фінансової думки» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня **бакалавра** за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування».

Розробник:

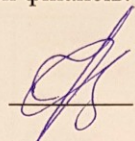
доц. кафедри фінансів, к. е. н.

 В. І. Шийко

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів.

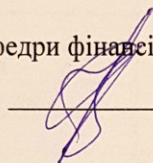
Протокол від «28» 09 2018 року № 2.

Завідувач кафедри фінансів

 І. Г. Фадєєва

Узгоджено:

Завідувач випускової кафедри фінансів.

 І. Г. Фадєєва

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання»

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Семестр 1		Семестр 2	
			Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3		
Кількість модулів	2	2	2	2		
Загальний обсяг часу, год	90	90	90	90		
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	36	14	36	14		
лекційні заняття	18	6	18	6		
семінарські заняття	-	-	-	-		
практичні заняття	18	8	18	8		
лабораторні заняття	-	-	-	-		
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	76	54	76		
виконання курсової роботи	-	-	-	-		
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	-	-	-		
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	22	20	22	20		
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16	40	16	40		
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16	16	16	16		
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-		
підготовка до екзамену	-	-	-	-		
Форма семестрового контролю	диференційований залік		диференційований залік			

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Головною метою вивчення дисципліни є формування у студентів системи знань з теоретико-методичних та практичних питань організації та здійснення бюджетування на підприємстві.

Основними завданнями дисципліни є: вивчення сутності та принципів бюджетування діяльності суб'єктів господарювання; ознайомлення з методикою та технологією розробки системи бюджетів підприємства; засвоєння особливостей контролю виконання бюджету. Предметом дослідження курсу є відносини, що виникають під час формування системи бюджетів на підприємстві.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички: В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

- знати сутність, принципи і вимоги до бюджетів та методологічні основи підготовки проектів бюджетів;

- вміти підготувати проект бюджету, проаналізувати вигоди та витрати підприємства, проаналізувати доречність інвестицій, прогнозувати розвиток підприємства;

- мати навички системного аналізу проблем, розв'язання проблем безбиткової діяльності, моделювання управління витратами, приймати стратегічні рішення.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України: загальних:

- здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування економічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті;

- дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень фінансово-кредитних відносин на соціальну сферу.

фахових:

- здатність оцінювати економічну ефективність проектних рішень, формувати та оцінювати бюджети підприємства;

- здатність застосовувати математичні знання для вирішення управлінських завдань та здійснення економічних розрахунків, здатність здійснювати математичне моделювання економіко-управлінських процесів, складати відповідні задачі та обирати відповідні імовірісно-математичні методи їх розв'язання;

- здатність розв'язувати широке коло проблем і задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і прикладних методів, засвоєних з програми фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність використовувати комп'ютерні технології для підтримки прийняття рішень з управління фінансами, кредитною та страховою діяльністю;

- здатність аналізувати фінансову звітність, управляти грошовими потоками, банківськими та страховими операціями;

- здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові області, використовуючи здобуті знання.

Результати навчання дисципліни деталізують такі **програмні результати** навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:

- застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей;

- використовувати різноманітні методи, зокрема інформаційні технології, для ефективно спілкування на професійному та соціальному рівнях;

- виконувати відповідні експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою;

- вибирати оптимальні рішення;

- оцінювати отримані результати та аргументовано захищати прийняті рішення.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни «Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання» характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання	18	6		
ЗМ1	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТУВАННЯ	10	3	1(о)-5(о) 6(о)	6
Т 1.1	СУТНІСТЬ, РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ Економічна сутність бюджету та бюджетування Основні характеристики бюджетування Роль та значення бюджетування	2	1	1(о)-5(о) 7(о)	7
Т 1.2	ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ Етапи впровадження системи бюджетування Функції бюджетування Принципи бюджетування	2		1(о)-5(о) 10(о)	8
Т 1.3	СКЛАДОВІ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ Бюджетування як система Механізм бюджетування Види бюджетів підприємства	2	1	1(о)-5(о) 11(о)	9
Т 1.4	МЕТОДИКА БЮДЖЕТУВАННЯ Методика складання бюджетів на підприємстві Методика складання операційних бюджетів Методика складання фінансових бюджетів	2		1(о)-5(о) 11(о)	8
Т 1.5	ФІНАНСОВА СТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА Сутність та поняття фінансової структури підприємства Центри фінансової відповідальності Методика та методи формування фінансової структури підприємства	2	1	1(о)-5(о) 6(о)	7
ЗМ2	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	8	3		
Т 2.1	СПОСОБИ БЮДЖЕТУВАННЯ Основні підходи до бюджетування Способи бюджетування Переваги та недоліки бюджетування	2	1	1(о)-5(о) 7(о)	9
Т 2.2	УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТУВАННЯМ Управління процесом бюджетування Фінансова структура – основа бюджетування Бюджетний контроль та аналіз відхилень	2		1(о)-5(о) 8(о)	7
Т 2.3	БЮДЖЕТНЕ ОРГАНІЗУВАННЯ ТА МОТИВУВАННЯ Сутність, мета, завдання бюджетного організування Бюджетне мотивування Види бюджетного мотивування	2	1	1(о)-5(о) 10(о)	8
Т 2.4	БЮДЖЕТНЕ КОНТРОЛЮВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ Загальні положення здійснення бюджетного контролювання та регулювання Контролювання та регулювання бюджетів на засадах еластичності витрат Контролювання та регулювання бюджетів на засадах структурування витрат	2	1	1(о)-5(о) 10(о)	9

Всього:

Модуль 1 – змістових модулів -2.

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни «Міжнародні розрахунки і валютні операції» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання	18	8	1(о)-5(о) 6(о)	1
ЗМ1	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТУВАННЯ	10	4	1(о)-5(о) 7(о)	2
П 1.1	СУТНІСТЬ, РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ БЮДЖЕТУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	2	1	1(о)-5(о) 11(о)	4
П 1.2	ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ	2			
П 1.3	СКЛАДОВІ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ	2	1	1(о)-5(о) 10(о)	5
П 1.4	МЕТОДИКА БЮДЖЕТУВАННЯ	2	1	1(о)-5(о) 6(о)	1
П 1.5	ФІНАНСОВА СТРУКТУРА ПІДПРИЄМСТВА	2	1	1(о)-5(о) 7(о)	2
ЗМ2	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	8	4		
П 2.1	СПОСОБИ БЮДЖЕТУВАННЯ	2	1	1(о)-5(о) 9(о)	6
П 2.2	УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТУВАННЯМ	2	1	1(о)-5(о) 8(о)	7
П 2.3	БЮДЖЕТНЕ ОРГАНІЗУВАННЯ ТА МОТИВУВАННЯ	2	1	1(о)-5(о) 11(о)	8
П 2.4	БЮДЖЕТНЕ КОНТРОЛЮВАННЯ ТА РЕГУЛЮВАННЯ	2	1	1(о)-5(о) 10(о)	9

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який вноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

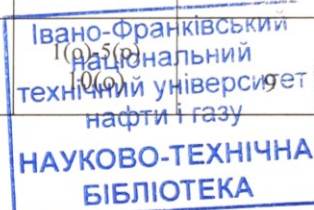
Таблиця 4 – Матеріал, що вноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що вноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Бюджетування діяльності суб'єктів господарювання	54		
ЗМ1	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ БЮДЖЕТУВАННЯ	28		
Т 1.1	Історія розвитку бюджетування	5	1(о)-5(о) 6(о)	1
Т 1.2	Етапи бюджетування, їх особливості	5	1(о)-5(о) 7(о)	2

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
T 1.3	Об'єкти бюджетування Інформаційне забезпечення процесу бюджетування	6	1(о)-5(о) 10(о)	3
T 1.4	Система бюджетів суб'єктів господарювання	6	1(о)-5(о) 11(о)	4
T 1.5	Особливості ітеративного бюджетування	6		
ЗМ2	ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ	26		
T 2.1	Управління бюджетуванням на підприємстві	6	1(о)-5(о) 9(о)	6
T 2.2	Форми бюджетного організування	6	1(о)-5(о) 10(о)	7
T 2.3	Види бюджетного контролювання та регулювання	7	1(о)-5(о) 11(о)	8
T 2.4	Контролювання та регулювання бюджетів на засадах структурування витрат	7	1(о)-5(о) 10(о)	

10.10.19

4.1 Основна навчальна література

4.1.1 Нормативно-правова база

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 28 лютого 2013 р. № 336/22868 [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби": від 31.03.1999 № 87 / Міністерство фінансів України, Наказ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід": від 31.03.1999 № 87 / Міністерство фінансів України, Наказ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": від 31.03.1999 № 87 / Міністерство фінансів України, Наказ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

1.1.2 Підручники і посібники

5. Добровський В. М. Управлінський облік [Текст] : навч. посібник / В. М. Добровський [и др.] ; Київський національний економічний ун-т. - К. : КНЕУ, 2005. - 278 с.
6. Бюджетування результативності / Ричард Ю. Зоді, Скот М. Лоуренс, Дональд П. Лейсі [та ін.].- К. : Інститут державного управління, Політехнічний інститут і Університет штату Вірджинія Блексбер, 1987. - 147 с.
7. Кузьмін О. С., Мельник О. Г. Бюджетування на підприємстві. Навчальний посібник. - К., Кондор, 2008 р. - 312 с.
8. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 554 с.
9. Лозовицький Д.С. Контролінг. Навчальний посібник. - Львів: Видавництво ЛьвДУВС, 2012. - 310с.
10. Давидович І. Є. Контролінг. Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2008. - 552с.
11. Маркіна І. А. Контролінг для менеджерів [текст] : навч. Посіб. / І. А. Маркіна, О.М. Таран-Лала, М. В. Гунченко - К.: «Центр учбової літератури», 2013. - 304 с.

1. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 375 с.
2. Кузьменко Л.В., Кузьмін В.В., Шаповалова В.М. Фінансовий менеджмент Навчальний посібник. — Херсон: К-89 Олді-плюс, 2003. — 240 с.

4.2 Додаткова навчальна література

1. Вакульчик О. М. Бюджетування зовнішньоекономічної діяльності підприємства як функція планування та контролю економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / О. М. Вакульчик, Д. П. Дубицький, І. В. Яковенко // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Економіка . - 2011. - № 1. - С. 10-20. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2011_1\(45\)_2.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsue_2011_1(45)_2.pdf)
2. Кобець В. В. Бюджетування як інструмент управлінського планування діяльності підприємства [Електронний ресурс] / В. В. Кобець, П. А. Фісуненко // Економічний форум . - 2013. - № 3. - С. 130-132. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2013_3_22.pdf
3. Семенюта В. В. Бюджетування як метод управлінського обліку [Електронний ресурс] / В. В. Семенюта, А. В. Лежньова // Економічний простір . - 2013. - № 73. - С. 245-253. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2013_73_26.pdf
4. Ватаманюк-Зелінська У. Проблемні аспекти процесів інтеграції та використання програмно-цільового методу бюджетування для програм підтримки та розвитку малого підприємств [Електронний ресурс] / У. Ватаманюк-Зелінська, Н. Жмуркевич // Соціально-економічні проблеми і держава . - 2013. - Вип. 1. - С. 80–86. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Sepid_2013_1_10.pdf
5. Пічка А. М. Бюджетування як складова процесу управління підприємством [Електронний ресурс] / А. М. Пічка // Водний транспорт . - 2013. - Вип. 1. - С. 93-97. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vodt_2013_1_18.pdf
6. Зайцева І. П. Бюджетування на основі міжнародних стандартів фінансової звітності в банках [Електронний ресурс] / І. П. Зайцева // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України . - 2012. - Вип. 36. - С. 172-179. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2012_36_21.pdf
7. Дем'янова Д. Ю. Рекламне бюджетування на підприємстві в умовах здійснення зовнішньоекономічної діяльності [Електронний ресурс] / Д. Ю. Дем'янова // Управління розвитком . - 2013. - № 12. - С. 18-21. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_12_10.pdf
8. Колосок В. Бюджетування як інструмент стратегічного управління підприємствами металургійного холдингу [Електронний ресурс] / В. Колосок, М. Верескун, К. Дроботіна // Економіка України . - 2012. - № 6. - С. 30-39. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/EkUk_2012_6_5.pdf
9. Ананська М. О. Бюджетування в системі управління промислового підприємства [Електронний ресурс] / М. О. Ананська // Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент . - 2012. - Вип. 9(1.1). - С. 1-9. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnem_2012_9\(1\)_4.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnem_2012_9(1)_4.pdf)
10. Бахарєва Я. В. Підходи до маркетингового бюджетування та їх вплив на оцінку ефективності маркетингових витрат [Електронний ресурс] / Я. В. Бахарєва // Облік і фінанси . - 2013. - № 2. - С. 123-127. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Oif_apk_2013_2_19.pdf
11. Казюк Я. М. Впровадження сучасних інструментів бюджетування в Україні на місцевому рівні [Електронний ресурс] / Я. М. Казюк // Право та державне управління . - 2013. - № 2. - С. 133-139. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ptdu_2013_2_27.pdf
12. Морозова-Герасимович Н. А. Методичні засади управлінського обліку витрат в умовах бюджетування виробничих підрозділів підприємств харчової промисловості [Електронний ресурс] / Н. А. Морозова-Герасимович, І. А. Герасимович // Незалежний аудитор . - 2013. - № 5. - С. 35-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Na_2013_5_7.pdf
13. Бугас Н. В. Бюджетування як ефективний інструмент управління витратами [Електронний ресурс] / Н. В. Бугас // Бізнес Інформ . - 2012. - № 5. - С. 190-193. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2012_5_54.pdf
14. Салига С. Я. Трендовий аналіз грошових потоків як засіб інформаційного забезпечення процесу бюджетування в управлінському обліку [Електронний ресурс] / С. Я. Салига, Н. О. Завадська // Бізнес Інформ . - 2012. - № 6. - С. 178-187. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2012_6_51.pdf
15. Богів Я. С. Технологія формування креативних управлінських рішень у сфері бюджетування та їх інформаційне забезпечення [Електронний ресурс] / Я. С. Богів, Т. М. Неклюдова, О. Л. Коломієць // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво в

- Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. - 2012. - № 748. - С. 18-26. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VNULPM_2012_748_5.pdf
16. Соханьова Я. О. Порівняльна характеристика традиційного та процесного підходів до бюджетування [Електронний ресурс] / Я. О. Соханьова // Управління розвитком. - 2013. - № 13. - С. 100-102. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_13_44.pdf
17. Базарова Х. В. Особливості використання системи бюджетування на малих та середніх підприємствах [Електронний ресурс] / Х. В. Базарова // Управління розвитком. - 2013. - № 13. - С. 105-107. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_13_46.pdf
18. Цюцюра М. І. Стратегія бюджетування проектів розвитку освіти [Електронний ресурс] / М. І. Цюцюра // Управління розвитком складних систем. - 2013. - Вип. 15. - С. 77-80. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Urss_2013_15_15.pdf
19. Квачук Я. О. Бюджетування як спосіб регулювання господарської діяльності ТНК [Електронний ресурс] / Я. О. Квачук // Економічний форум. - 2013. - № 4. - С. 108-114. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2013_4_20.pdf
20. Томчук В. В. Бюджет грошових потоків як складова процесу бюджетування на сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] / В. В. Томчук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2013. - № 1. - С. 206-221. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znrnudps_2013_1_21.pdf
21. Полянська А. С. Забезпечення ефективності роботи малих підприємств на основі застосування системи гнучкого бюджетування в сучасних умовах господарювання / А. С. Полянська, І. В. Миронова // Науковий вісник БДФА. Економічні науки : зб. наук. праць / Міністерство фінансів України, Буковинська державна фінансова академія; гол. ред. В.В. Прядко. – Чернівці : Технодрук, 2008. – Вип. 3. Ч. II. – С. 161-169. – Бібліогр.: с.168-169.
22. Сіра Ю. В. Бюджетування як інструмент управлінського обліку при виробництві молочної продукції / Ю. В. Сіра // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №2. – С. 176-182. – Бібліогр.: с.182.
23. Стрілецька Л. М. Сутність та передумови впровадження бюджетування в діяльності підприємства / Л. М. Стрілецька, С. О. Джерелейко // Сучасні підходи, методи і моделі в управлінні фінансами: економічний і соціальний аспекти : зб. ст. та доп. II Всеукраїнської наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених, 14-15 травня 2009 р. / МОНУ, Хмельницький нац. ун-т, Ін-т економіки та упр-ня. – Хмельницький, 2009. – Т.2. – С. 109-111.
24. Рибак О. В. Методи контролінгу в системі інструментарного аналізу організаційного середовища підприємства [Електронний ресурс] / О. В. Рибак // Регіональна бізнес-економіка та управління. - 2013. - № 1. - С. 168-173.
25. Прокопенко О. В. Економічна суть контролінгу, його місце в системі управління підприємством [Електронний ресурс] / О. В. Прокопенко, Л. Б. Криворучко // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. - 2011. - № 4. - С. 27-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VSU_ekon_2011_4_6.pdf
26. Басанцов І. В. Впровадження системи державного фінансового контролінгу на стратегічних підприємствах України [Електронний ресурс] / І. В. Басанцов, О. М. Галайко // Вісник Сумського державного університету. Сер. : Економіка. - 2011. - № 4. - С. 35-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VSU_ekon_2011_4_7.pdf
27. Саханчук М. С. Дефініція поняття "контролінг" з точки зору системного підходу [Електронний ресурс] / М. С. Саханчук // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 2. - С. 123-128. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vodt_2013_2_25.pdf
28. Шкурко Є. Л. Основні проблеми та перспективи розвитку інвестиційного контролінгу на підприємствах водного транспорту [Електронний ресурс] / Є. Л. Шкурко // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 2. - С. 148-153. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vodt_2013_2_29.pdf
29. Мельник С. І. Принципи контролінгу в управлінні підприємством [Електронний ресурс] / С. І. Мельник // Управління розвитком. - 2013. - № 12. - С. 146-148. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_12_66.pdf

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за двома змістовими модулями ЗМ1 і ЗМ2. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає

контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Основи фінансової думки»

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ1	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ1	30
Контроль засвоєння теоретичних знань змістового модуля ЗМ2	20
Контроль засвоєння практичних навиків змістового модуля ЗМ2	30
Усього	100

Диференційований залік з дисципліни виставляється студенту відповідно до чинної шкали оцінювання, що наведена нижче.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	задовільно
60-66	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни